

τεύχος #24 | Μάρτιος 2015 | τιμή 3€ (το 1,5€ για τον πωλητή)

σχεδία

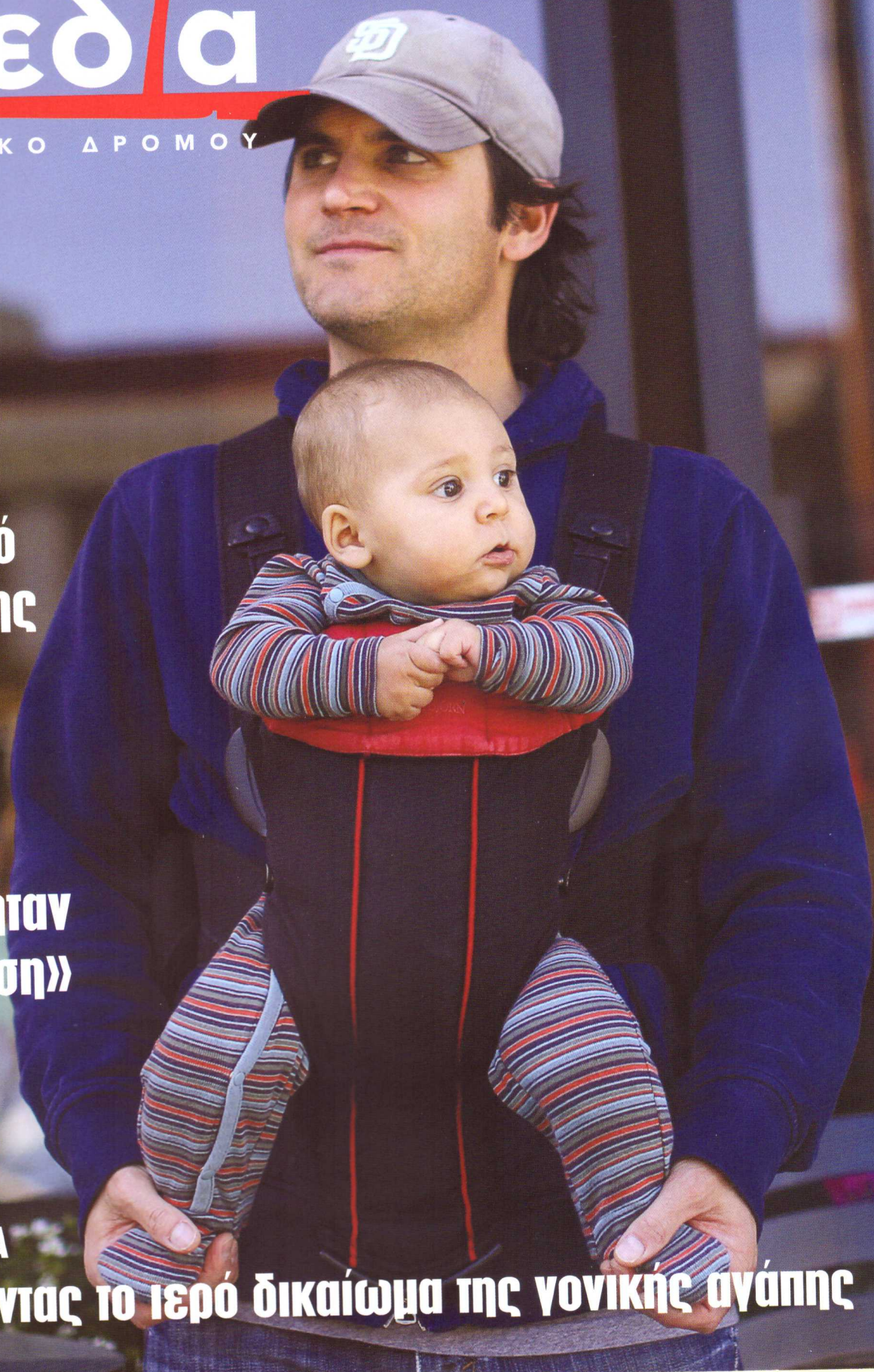
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΔΡΟΜΟΥ

AGORA
Το χρονικό
μίας κρίσης

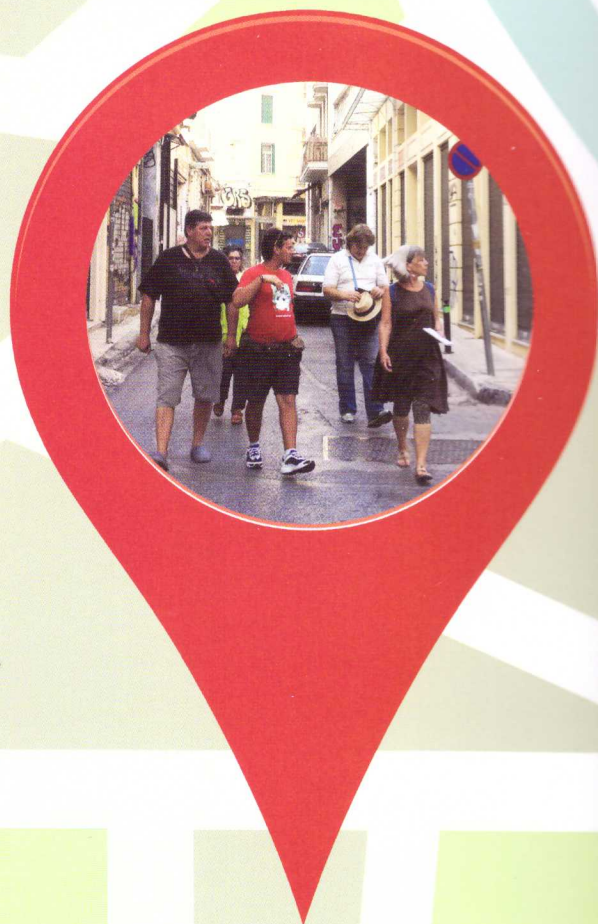
BILLY IDOL
«Η πανκ ήταν
επανάσταση»

ΣΥΝΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Διεκδικώντας το ιερό δικαίωμα της γονικής αγάπης

Κοινωνικές περιηγήσεις στην πόλη
με οδηγό τους ανθρώπους της «σχεδίας»
και τις εμπειρίες τους.

Αόρατες Διαδρομές

Κάθε Σάββατο
στις 11 π.μ.

Κόστος συμμετοχής: 6€

Για μαθητές: 3€

Δεν υπάρχει κόστος συμμετοχής

για άνεργους & συνταξιούχους

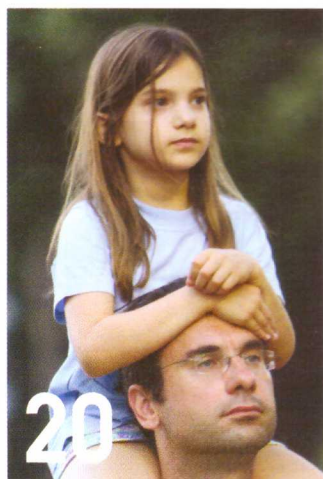
Απαραίτητη η κράτηση θέσης

Κρατήσεις θέσεων: 213 0231220

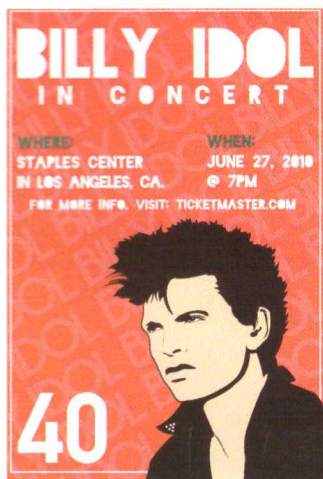
(γκρουπ μέχρι 15 ατόμων)

Πληροφορίες: www.shedia.gr,

www.facebook.com/shedia.streetpaper

20

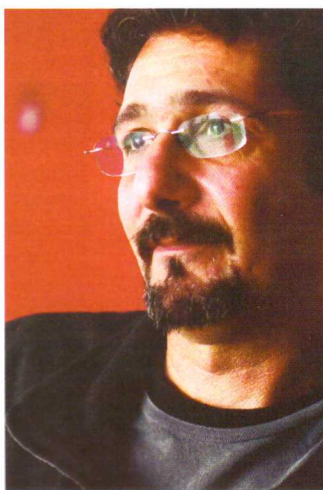
40

44

«Στο "Agora", ο κάθε Έλληνας βλέπει τη δική του ζωή μέσα στα τελευταία χρόνια. Είναι ένα εργαλείο να ερμηνεύσουν πράγματα».

26

Έχει δικαίωμα ένα παιδί χωρισμένων γονιών να μεγαλώνει και με τη μαμά αλλά και με τον μπαμπά του. Όχι. Αυτή είναι η απάντηση του ελληνικού κράτους, του μοναδικού στην Ευρώπη που δεν έχει προχωρήσει ακόμη στην εφαρμογή του θεσμού της κοινής επιμέλειας των τέκνων μετά το διαζύγιο. Το ζήτημα της συνεπιμέλειας είναι το θέμα που αποφασίσαμε να προβάλουμε στο εξώφυλλο του τεύχους Μαρτίου 2015 (μήνα κατά τον οποίο, μεταξύ άλλων, εορτάζεται και η Μέρα της Γυναίκας). «Μπαμπάδες χωρίς δικαιώματα» είναι ο τίτλος του σχετικού ρεπορτάζ (σελ. 20-23). Η φωτογραφία του εξωφύλλου είναι του Robert Galbraith από το πρακτορείο Reuters.

Θέματα

- 20 Το δικαίωμα στη γονική αγάπη του Σπύρου Ζωνάκη
- 24 Υπερβαίνοντας τα τείχη της Ελευθερίας Κουμάντου
- 32 Πυρηνικά μανιτάρια του Βασίλη Παπακριβόπουλου
- 36 Ο μετρ του «καμακιού» του Γιώργου Αράπογλου
- 44 Η γιορτή της αλληλεγγύης της Ελεωνόρας Ορφανίδου
- 50 «Μην αφήνεις τον εαυτό σου να κατακυλά» της Chrissie Hynde

Συνεντεύξεις

- 26 Αντίδοτο στη λήθη
Συνέντευξη του Γιώργου Αυγερόπουλου στη Μαρία Μανωλέλη
- 40 «Η πανκ ήταν επανάσταση»
Συνέντευξη του Billy Idol στον Steven MacKenzie

Γελοιογραφίες & άλλα

- 5 Γελοιογραφία του Σοίουρ
- 6 Λόγια της πλώρης του Χρήστου Αλεφάντη
- 7 Γελοιογραφία του Τάσου Αναστασίου
- 8 Εστιάζω του Κωστή Μπακόπουλου
- 10 Επικοινωνία Οι αναγνώστες μας
- 11 Γελοιογραφία του Πέτρου Ζερβού
- 12 Παραδοξολογίες του Βαγγέλη Χερουβείμ
- 12 Για δυνατούς λύτες της Αναστασίας Σιμιτσιάδη
- 13 Γελοιογραφία του Βαγγέλη Χερουβείμ
- 14 Συναντήσεις του Σπύρου Ζωνάκη
- 16 Επείγοντα περιστατικά του Γιώργου Μπαζίνα
- 19 Αυτοσχέδια του Μιχάλη Κουντούρη
- 30 Αστικοί μύθοι του Άγγελου Τσέκερη
- 52 Out & About του Σέργιου Μήλη
- 54 Φθνός σκούφος της Κορίνας Πριμηκυρίου
- 55 Πατριδογευσία του Σπύρου Ζωνάκη
- 56 Street News της Αναστασίας Σιμιτσιάδη
- 58 Πρόσωπα του Γιώργου Αράπογλου

Το περιοδικό δρόμου «σχεδία» κυκλοφορεί κάθε τελευταία Τετάρτη του μήνα, έντεκα μήνες το χρόνο.
Το επόμενο τεύχος θα κυκλοφορήσει την Τετάρτη 25 Μαρτίου 2015.

Συνεργάτες

Steven MacKenzie, Τάσος Αναστασίου,
Γιώργος Αράπογλου, Πέτρος Ζερβός,
Σπύρος Ζωνάκης, Δημήτρης Κορδαλής,
Ελευθερία Κουμάντου, Μιχάλης Κουντούρης,
Μαρία Μανωλέλη, Σέργιος Μήλης, Γιώργος
Μπαζίνας, Ελεωνόρα Ορφανίδου, Βασίλης
Παπακρίθπουλος, Αναστασία Σιμιτσιάδη,
Solour, Άγγελος Τσέκερης, Βαγγέλης Χερουβείμ

Φωτογραφίες

Χρήστος Διαμάντης, Γιάννης Ζινδριλής,
Κωστής Μπακόπουλος,
Eurokinissi, INSP, Reuters

Σχεδιασμός/σελιδοποίηση
Κορίνα Πριμγκυρίου
artwork@shedia.gr

Διορθώσεις Σπύρος Ζωνάκης
Εκτύπωση IRIS A.E.B.E.

Ειδικός σύμβουλος
Στέφανος Νόλλας

Υπεύθυνη Επικοινωνίας & EKE
Αιμιλία Δούκα
e.douka@shedia.gr

Υπεύθυνη Συνδρομών & Διαφήμισης
Δώρα Μασλίντση
d.maslints@shedia.gr

Υπεύθυνος δικτύου πωλητών
Σέργιος Μήλης
s.milis@shedia.gr

Διευθυντής σύνταξης
Χρήστος Αλεφάντης
c.alefantis@shedia.gr

Εκδότης/Ιδιοκτήτης
Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία
ΔΙΟΓΕΝΗΣ ΜΚΟ

Φράγκων 24, 546 25, Θεσσαλονίκη
(+30) 2313 013605

Φαβιέρου 24-26, 104 38, Αθήνα
(+30) 213 0231220

www.shedia.gr • info@shedia.gr

shedia.streetpaper @_shedia

ISSN 2241-5297

Το περιοδικό δρόμου «Σχεδία» είναι μέλος
του Διεθνούς Δικτύου Εφημερίδων Δρόμου
(International Network of Street Papers,
www.street-papers.org)

Τεύχος #24 – Μάρτιος 2015

Δικαίωμα στην αγάπη

Δεν θυμάμαι ακριβώς τον όρο που είχε χρησιμοποιήσει η φίλη μου η ψυχολόγος. Συζητούσαμε για τη γενιά των μπαμπάδων μας, υπέροχοι άνθρωποι όλοι, που, όμως –λόγω κοινωνικών εμμονών και συνθηκών, ίσως– δεν ήταν πάντα το ίδιο καλοί μπαμπάδες ή οικογενειάρχες. Δεν ισχύει για όλους αυτό, βεβαίως. Δεν είμαι σίγουρος καν ότι ισχύει για την πλειοψηφία. Στους ανθρώπους της γενιάς μου, πάντως, μπορώ να απαριθμήσω άπειρες περιπτώσεις οικογενειών όπου η ελληνίδα μάνα ήταν εκείνη που σήκωνε κατά μεγάλο ποσοστό στους μικρούς της ώμους τα οικογενειακά βάρη. Το θυμάμαι ακόμη πιο έντονα στην παροικία της Αυστραλίας, εκεί όπου η τυραννία της ξενιτιάς ασκούσε ακόμη μεγαλύτερες πιέσεις στην οικογενειακή ζωή. Εκεί, η μάνα, σαν να μην έφταναν όλα τα άλλα, έπρεπε να βρει ρόλους που θα συμπλήρωναν και τα κενά της χαμένης πατρίδας.

Δεν ήταν «ανίκανοι», ο όρος που χρησιμοποίησε η καλή ψυχολόγος για να περιγράψει κάποιους μπαμπάδες περασμένων εποχών, αλλά κάτι πιο κοντά στο αθεράπευτα «ανέτοιμοι» και «ανώριμοι».

Αντιθέτως, μου είπε, τα παιδιά που μεγαλώνουν σήμερα είναι πολύ τυχερά. Είναι προνομιούχα, γιατί μεγαλώνουν έχοντας πολύ κοντά τους και τον μπαμπά πλέον. «Για σκέψου το!»

Δεν χρειάστηκε να το σκεφτώ πολύ. Βλέπω γύρω μου πόσο πιο κοντά είναι οι μπαμπάδες στα παιδιά σήμερα και το απολαμβάνω. Με πόση ευχαρίστηση αναλαμβάνουν ρόλους που κάποτε αποτελούσαν αποκλειστικό χώρο ευθύνης της μάνας, με πόση λαχτάρα αναζητούν χρόνο για να κάνουν πράγματα με το παιδί. Ένα παιχνίδι, μια κουβέντα, μια παιδική χαρά.

Δεν αγαπούν περισσότερο τα παιδιά τους οι σημερινοί μπαμπάδες απ' ό,τι τα αγαπούσαν οι παλιότερες γενιές. Η κοινωνία μας έχει αλλάξει. Και σε αυτή την περίπτωση, ευτυχώς, προς το καλύτερο.

Ακόμη και η άδεια πατρότητας προς αυτή την υγιή κατεύθυνση δείχνει. Ο πατέρας πρέπει να είναι κοντά στο παιδί που μεγαλώνει. Να μεγαλώνουν μαζί.

Αυτό που δεν έχει αλλάξει είναι η νοοτροπία των θεσμών. Διαβάζοντας το ρεπορτάζ για τη συνεπιμέλεια («Το δικαίωμα στη γονική αγάπη», σελ. 20-23), διαπιστώνεται μια τιμωρητική αν όχι εχθρική αντιμετώπιση απέναντι στον πατέρα όταν ένα ζευγάρι οδηγηθεί στο διαζύγιο. Η Ελλάδα είναι η μοναδική χώρα στην Ευρώπη που δεν έχει προχωρήσει ακόμη στην εφαρμογή του θεσμού της κοινής επιμέλειας των τέκνων μετά το διαζύγιο, ενώ, στη συντριπτική πλειοψηφία των περιπτώσεων διαζυγίου, η ελληνική δικαιοσύνη αναθέτει στη μάνα το δικαίωμα να μεγαλώνει το παιδί.

«Η απαραιτήτως πρακτική των ελληνικών δικαστηρίων να αφαιρούν πάντα μετά το διαζύγιο από την κοινή γονική μέριμνα –που περιλαμβάνει την επιμέλεια, τη διαχείριση της περιουσίας και την εκπροσώπηση του παιδιού– την επιμέλεια –η οποία αφορά τη φροντίδα, την ανατροφή, τη μόρφωση, την επίβλεψη και την επιλογή κατοικίας του παιδιού– και η ανάθεσή της σε ποσοστό άνω του 90% στη μητέρα, δεν στηρίζεται σε κάποιο νόμο –ο Αστικός Κώδικας επιβάλλει “ρύθμιση της μέριμνας”–, αλλά σε μια παράλογη και αντιεπιστημονική νομολογία, σύμφωνα με την οποία “το συμφέρον του παιδιού είναι να μεγαλώνει με τη μητέρα του”, είναι το σχετικό σχόλιο του νομικού Ιωάννη Παπαρηγόπουλου, ο οποίος είναι ιδρυτικό μέλος του International Council of Shared Parenting («Διεθνές Συμβούλιο για την Κοινή Ανατροφή») και πρόεδρος του συλλόγου «Συνεπιμέλεια».

Και ενώ σε άλλα κράτη του εξωτερικού αναζητούνται και ανακαλύπτονται τρόποι (όπως η εναλλασόμενη κατοικία και το σύμφωνο κοινής επιμέλειας) οι οποίοι εξασφαλίζουν ότι ένα διαζύγιο δεν θα σημαίνει αυτομάτως ότι το παιδί θα στερηθεί την αγάπη και των δύο, στην Ελλάδα επιμένουμε σε λογικές αποκλεισμών, που έχουν συντριπτικές επιπτώσεις όχι μόνο για τον πατέρα αλλά και για το παιδί που στερείται το μοναδικό αυτό συναίσθημα της γονικής αγάπης.

Διαβάζω ότι υπάρχουν οργανώσεις που αντιδρούν, υποστηρίζοντας ότι η από κοινού άσκηση της γονικής επιμέλειας «θα επέφερε επικίνδυνη ανατροπή βασικών αρχών του οικογενειακού δικαίου που εξυπηρετούν το συμφέρον των παιδιών»!

Μα, είναι δυνατόν να εξυπηρετούνται καλύτερα τα συμφέροντα του παιδιού όταν μεγαλώνει στερούμενο την αγάπη, το χώρο και το χρόνο του ενός γονιού; Δύσκολο να το πιστέψει κανείς.

Χρήστος Αλεφάντης
c.alefantis@shedia.gr

Το περιοδικό δρόμου «σχεδία» δεν πωλείται σε περίπτερα ή άλλα σημεία διανομής Τύπου. Πωλείται αποκλειστικά στο δρόμο και, συγκεκριμένα, σε δεκάδες προκαθορισμένα σημεία της πόλης (πόστα). Όλοι οι διαπιστευμένοι πωλητές είναι άστεγοι, άνεργοι ή άνθρωποι με εισόδημα κάτω από το όριο της φτώχειας. Από την τιμή πώλησης του περιοδικού (3,00€), το 50% (1,50€) αποτελεί απευθείας έσοδο για τον πωλητή. Όλοι οι πωλητές, πριν αναλάβουν κάποιο σημείο πώλησης, έχουν παρακολουθήσει εκπαιδευτικές παρουσιάσεις/σεμινάρια, έχουν ενημερωθεί έναν κώδικα συμπεριφοράς, ενώ –τις ώρες που πωλούν το περιοδικό– ξεχωρίζουν από το βαθύ κόκκινο γιλέκο που φορούν. Στο γιλέκο αναγράφεται –όσο στο μπροστινό όσο και στο πίσω μέρος– ο τίτλος του περιοδικού «σχεδία περιοδικό δρόμου», ενώ υπάρχει και η σήμανση «διαπιστευμένος πωλητής». Επίσης, στο μπροστινό δεξί μέρος του γιλέκου, φέρουν ειδική ταυτότητα με το ονοματεπώνυμο, τη φωτογραφία τους και τα στοιχεία επικοινωνίας με το περιοδικό. Οι πωλητές δεν εμπαίουν, αλλά πωλούν ένα περιοδικό. Μέσα από αυτή τη διαδικασία, τους παρέχεται η δυνατότητα να εξασφαλίσουν αξιοπρεπώς ένα εισόδημα. Όλοι οι άνθρωποι έχουν δικαίωμα στην αξιοπρεπή κατοικία.

Τι κάνουν τα παιδιά όταν οι γονείς χωρίζουν; Η Ελλάδα είναι το μοναδικό ευρωπαϊκό κράτος που δεν έχει εφαρμόσει το θεσμό της κοινής επιμέλειας. (φωτογραφία: EUROKINISSI/Γεωργία Παναγοπούλου)

Το δικαίωμα στη γονική αγάπη

Η Ελλάδα είναι από τις λίγες χώρες όπου η έννοια «μαζί για το παιδί» παύει να ισχύει όταν οι γονείς πάρουν διαζύγιο.

του Σπύρου Ζωνάκη

Εχει δικαίωμα ένα παιδί χωρισμένων γονιών να μεγαλώνει και με τη μαμά αλλά και με τον μπαμπά του; Όχι. Αυτή είναι η απάντηση του ελληνικού κράτους, του μοναδικού στην Ευρώπη που δεν έχει προχωρήσει στην εφαρμογή του θεσμού της κοινής επιμέλειας των τέκνων μετά το διαζύγιο. Μάλιστα, αν και τον περασμένο Νοέμβριο το Υπουργείο Δικαιοσύνης συνέστησε νομοπαρασκευαστική επιτροπή με στόχο την αναμόρφωση του οικογενειακού δικαίου και την καθιέρωση της συνεπιμέλειας μετά το χωρισμό, η σχετική νομοθετική πρωτοβουλία δεν θα ολοκληρωθεί, ακολουθώντας την τύχη αντίστοιχων νομοσχεδίων που εκπονήθηκαν το 2008 και το 2010 και ουδέποτε κατα-

τέθηκαν προς ψήφισι. Ο δημόσιος διάλογος έχει, όμως, ξεκινήσει.

«Η απαρχαιωμένη πρακτική των ελληνικών δικαστηρίων να αφαιρούν πάντα μετά το διαζύγιο από την κοινή γονική μέριμνα –που περιλαμβάνει την επιμέλεια, τη διαχείριση της περιουσίας και την εκπροσώπηση του παιδιού– την επιμέλεια –η οποία αφορά τη φροντίδα, την ανατροφή, τη μόρφωση, την επίβλεψη και την επιλογή κατοικίας του παιδιού– και η ανάθεσή της σε ποσοστό άνω του 90% στη μητέρα, δεν στηρίζεται σε κάποιο νόμο –ο Αστικός Κώδικας επιβάλλει “ρύθμιση της μέριμνας”–, αλλά σε μια παράλογη και αντιεπισημονική νομολογία, σύμφωνα με την οποία “το συμφέρον του παιδιού είναι να μεγαλώνει με τη μητέρα του”. Κάτι που έρχεται σε σύ-

γκρουση τόσο με τις πρόσφατα υιοθετημένες Αρχές του Οικογενειακού Δικαίου της Ε.Ε., όπου καθιερώνεται η αρχή του αδιάσπαστου του γονικού ζεύγους, όσο και με τη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού του ΟΗΕ, που προβλέπει το δικαίωμα του παιδιού να ανατρέφεται και από τους δύο γονείς και ισχύει ως νόμος στην Ελλάδα από το 1992. Οι σύζυγοι χωρίζουν μεταξύ τους, όχι ως γονείς. Οι σχέσεις γονέα-παιδιού δεν καλλιεργούνται με λίγες ώρες τη βδομάδα στους παιδότοπους. Χρειάζεται διανυκτέρευση, χρόνος», επισημαίνει ο νομικός Ιωάννης Παπαρρηγόπουλος, ιδρυτικό μέλος του International Council of Shared Parenting («Διεθνές Συμβούλιο για την Κοινή Ανατροφή») και πρόεδρος του συλλόγου «Συνεπιμέλεια».

Το δικαίωμα του παιδιού να ανατρέφεται και από τους δύο γονείς ισχύει ως νόμος στην Ελλάδα από το 1992. Αυτά στη θεωρία, γιατί στην πράξη οι μπαμπάδες μένουν «εκτός»!
(φωτογραφία: Reuters/Paul Hackett)

Εναλλασσόμενη κατοικία

Πράγματι, πέρα από την υποχρεωτική συναπόφαση των διαζευγμένων γονέων για όλα τα θέματα που αφορούν τη ζωή του παιδιού, ολοένα και περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες θα προχωρήσουν στην καθιέρωση της εναλλασσόμενης κατοικίας, που προβλέπει να περνά το παιδί ως και το 50% του χρόνου του στο σπίτι του κάθε γονέα (με ελάχιστο όριο, ουσιαστικά, το 30-35%). Και αν σε κάποια κράτη (Σουηδία, Δανία, Γερμανία, Αυστρία, Ρουμανία, Ισπανία) η θέσπιση της προϋποθέτει τη συμφωνία της μητέρας, μια σειρά από χώρες (το Βέλγιο και η Ιταλία το 2006, η Ολλανδία το 2009, η Νορβηγία και η Σλοβακία το 2010, η Γαλλία, η Βρετανία και η Ελβετία το 2014) θα επιβάλουν την κατά προτεραιότητα εφαρμογή της, ακόμα και ενάντια στη θέληση της μητέρας –εκτός και αν δεν εξυπηρετείται το συμφέρον του παιδιού–, με τον πρόσφατο γαλλικό νόμο για την οικογένεια («loi famille») να προβλέπει και πρόστιμο ύψους 10.000 ευρώ στο γονέα που την παρεμποδίζει. Μάλιστα, όλες οι χώρες που έχουν θέσει σε ισχύ την εναλλασσόμενη κατοικία επιφυλάσσουν το δικαίωμα των παιδιών να απολαμβάνουν τη φροντίδα και των δύο γονέων ανεξάρτητα αν αυτοί ήταν παντρεμένοι ή όχι. Αναμφίβολα, πρωταθλήτρια στην Ευρώπη στην εφαρμογή αυτού του θεσμού είναι η Σουηδία, καθώς το 50% των παιδιών διαμένουν σχεδόν εξίσου και με τους δύο γονείς, ακολουθούμενη από το Βέλγιο (45%) και την Ιταλία (40%).

Ωστόσο, η εναλλάξ διαμονή του παιδιού με κάθε γονέα θα γνωρίσει τη μεγαλύτερη διάδοσή της παγκοσμίως στις ΗΠΑ, όπου υλοποιείται από 35 πολιτείες, 16 από αυτές, μάλιστα (π.χ. Αριζόνα, Λουιζιάνα, Νέο Μεξικό,

Η πρακτική των ελληνικών δικαστηρίων στηρίζεται σε μια αντιεπιστημονική νομολογία ότι «το συμφέρον του παιδιού είναι να μεγαλώνει με τη μητέρα του».

Ουάσινγκτον, Ουισκόνσιν, Γιούτα) θα την καταστήσουν υποχρεωτική – με γνώμονα, βέβαια, το συμφέρον του παιδιού. Χαρακτηριστικά, στην Καλιφόρνια και την Ουάσινγκτον, το 75% των παιδιών περνούν περίπου ίσο χρόνο και με τους δύο διαζευγμένους γονείς.

Παράλληλα, σε όλο και περισσότερες χώρες, η υιοθέτηση νομοθεσιών υπέρ της κοινής ανατροφής μετά το διαζύγιο συμβαδίζει με τη δημιουργία κοινωνικών υπηρεσιών οικογενειακής διαμεσολάβησης (στελεχωμένες από κοινωνικούς λειτουργούς, νομικούς και ψυχολόγους) για την επίλυση όλων των συγκρούσεων των γονέων αναφορικά με το μέγαλωμα των παιδιών τους. Ενδεικτικά, στη Νορβηγία και τη Βρετανία, η καταφυγή σε αυτούς τους μηχανισμούς (οι οποίοι έχουν συσταθεί από τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και προσφέρουν γρήγορη και οικονομικά προσιτή εξυπηρέτηση) πριν ακο-

λουθηθεί η δικαστική οδός είναι υποχρεωτική. Μάλιστα, στη Σουηδία, οι κοινωνικές δομές «οικογενειακού διαλόγου», που προσφέρονται δωρεάν από όλους τους δήμους, οδηγούν σε συμφωνία για την ανατροφή των παιδιών το 90% των γονέων που απευθύνονται σε αυτές, ενώ στη Φινλανδία οι συμφωνίες που επιτυγχάνονται στα επίσης δωρεάν «δημοτικά κέντρα οικογενειακών συμβουλών» αποκτούν αυτόματα νομική ισχύ, χωρίς να χρειάζεται η δικαστική τους επικύρωση.

Τόσο τα παιδιά όσο και οι μπαμπάδες υφίστανται μια άνευ προηγουμένου συναισθηματική κακοποίηση, λόγω της στέρησης της καθημερινής επαφής με το παιδί.
(φωτογραφία αριστερά: eurokinissi/Γιώργος Κονταρίνης και δεξιά: eurokinissi/Βάιος Χασιάλης)

Από την πλευρά τους, πάνω από 30 πολιτείες των ΗΠΑ, το Βέλγιο και η Ολλανδία θα κάνουν ένα βήμα παραπάνω στην κατεύθυνση της εξασφάλισης οικογενειακής συμφιλίωσης μετά το χωρισμό, με το νόμο να υποχρεώνει τους διαζευγμένους γονείς να υποβάλουν –είτε μαζί είτε ξεχωριστά– σχέδια κοινής ανατροφής των παιδιών τους (parenting plans) στα δικαστήρια, καλούμενοι να συμφωνήσουν σε μια σειρά από ζητήματα (από την κατανομή του χρόνου που θα περνά το παιδί στο σπίτι του κάθε γονέα μέχρι την επιλογή του σχολείου και το ύψος της διατροφής) –συνήθως με τη μεσολάβηση κοινωνικών υπηρεσιών–, με τις δικαστικές αρχές να επεμβαίνουν μόνο όπου υπάρχουν σημεία διαφωνίας ή σε περιπτώσεις πλήρους έλλειψης συνεργασίας. Στη θέσπιση των κοινών σχεδίων ανατροφής θα προχωρήσουν, επίσης, και η Ισπανία, η Βρετανία, η Ρουμανία και η Αυστραλία, χωρίς, ωστόσο, να έχουν καταναγκαστικό χαρακτήρα.

Σύμφωνο κοινής επιμέλειας

Και όμως, η πρόταση για ένα διαζύγιο χωρίς σύγκρουση και τη διατήρηση της κοινής επιμέλειας και ανατροφής του παιδιού υφίσταται πλέον και στη χώρα μας. Ο κ. Παπαρρηγόπουλος θα παρουσιάσει το 2010 για πρώτη φορά στην Ελλάδα το καινοτόμο «Σύμφωνο κοινής επιμέλειας», ένα ιδιωτικό συμφωνητικό –που θα εμπλουτιστεί εδώ και μερι-

κούς μήνες και από το πρώτο ελληνικό σχέδιο κοινής ανατροφής, με τους γονείς να εκπονούν ένα πρόγραμμα φροντίδας του παιδιού τους– που δίνει τη δυνατότητα στους διαζευγμένους γονείς να συνηγορηθούν για θέματα όπως ο τόπος κατοικίας του παιδιού, ο χρόνος διαμονής του στο σπίτι του καθενός τους ή το ποσοστό συμμετοχής τους στις δαπάνες διαβίωσής του. «Μέχρι σήμερα, έχω καταρτίσει πάνω από 30 τέτοια συμφωνητικά, τα οποία έχουν γίνει όλα δεκτά από τα Πρωτοδικεία Αθηνών και Πειραιώς, τη στιγμή που ούτε μια δικαστική απόφαση κατ' αντιδικία δεν έχει εκδοθεί στην Ελλάδα που να απονέμει την κοινή επιμέλεια. Έχουν, μάλιστα, υιοθετηθεί και από το Συνήγορο του Παιδιού, ενώ έχουν αναρτηθεί και στην τράπεζα νομικών πληροφοριών Ισοκράτης του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών σαν υπόδειγμα. Αναμένω από έναν νέο νόμο που θα εισάγει και στη χώρα μας τη συνεπιμέλεια την υποχρεωτική συμπλήρωση από τους γονείς τέτοιων σχεδίων ανατροφής.

Οι υπόλοιποι άξονες μιας νομοθετικής μεταρρύθμισης πρέπει να είναι η ίδρυση οικογενειακών δικαστηρίων –όπως σε όλο τον κόσμο– με τη θεσμοθέτηση “Σώματος Κοινωνικών Λειτουργιών”, που θα απαρτίζεται από ελεύθερους επαγγελματίες και θα είναι συμπληρωματικό των δικαστικών κοινωνικών υπηρεσιών, αλλά και η πρόβλεψη της οικογενειακής διαμεσολάβησης πριν από την

προσφυγή στα δικαστήρια», σημειώνει ο κ. Παπαρρηγόπουλος.

Τη διασφάλιση της ισότητας των γονέων και μετά το διαζύγιο διεκδικεί από το 2004 και ο Σύλλογος για την Ανδρική και Πατρική Αξιοπρέπεια (ΣΥ.Γ.Α.Π.Α.), που έχει συγκεντρώσει 20.000 υπογραφές για την αλλαγή του οικογενειακού δικαίου. «Τόσο τα παιδιά όσο και οι μπαμπάδες υφίστανται μια άνευ

Πολλές ευρωπαϊκές χώρες καθιέρωσαν την εναλλασσόμενη κατοικία, που προβλέπει να περνά το παιδί ως και το 50% του χρόνου του στο σπίτι του κάθε γονέα.

προηγουμένου συναισθηματική κακοποίηση, λόγω της στέρησης της καθημερινής επικοινωνίας μεταξύ τους. Από την ίδρυσή μας, έχουμε βοηθήσει νομικά και ψυχολογικά πάνω από 35.000 άτομα. 500.000 παιδιά που ζουν με τον ένα γονέα –είτε εξαιτίας παρεμπόδισης επικοινωνίας είτε λόγω συκοφαντικής δυσφήμισης ή πλύσης εγκεφάλου– φθάνουν να απεχθάνονται τον άλλο γονέα κι έχουν αναπτύξει το “Σύνδρομο της Γονικής

Ένα διαζύγιο χωρίς εντάσεις και η διατήρηση της κοινής επιμέλειας υφίσταται πλέον ως πρόταση και στην Ελλάδα. (φωτογραφία: eurokinissi/Θανάσης Καλλιάρης)

Αποξένωσης», επισημαίνει ο πρόεδρος του συλλόγου δρ. Νίκος Σπιτάλας.

«Την ίδια ώρα, υπάρχουν 200.000 παιδιά εκτός γάμου, για τα οποία ο φυσικός πατέρας δεν μπορεί να έχει ούτε καν τη γονική μέριμνα εάν δεν συμφωνήσει η μητέρα.

Παράλληλα, ολοένα και περισσότεροι διαζευγμένοι πατέρες οδηγούνται στην κατάθλιψη, κι αυτό γιατί οι εξοντωτικές διατροφές συνεκδικά-

«Υπάρχουν 200.000 παιδιά εκτός γάμου, για τα οποία ο φυσικός πατέρας δεν μπορεί να έχει ούτε καν τη γονική μέριμνα εάν δεν συμφωνήσει η μητέρα».

ζονται εκβιαστικά μαζί με την επικοινωνία. Ξαφνικά, άνθρωποι καλούνται να πληρώσουν 10.000 ευρώ ανεξάρτητα από τα εισοδήματά τους. Εάν επιτύχουν αδυναμία, σε τρεις μήνες μπορεί να τους γίνει κατάσχεση. Έχουμε ανθρώπους που πετούν στο δρόμο. Θέλουν να βλέπουν τα παιδιά τους, αλλά δεν μπορούν να πληρώσουν δικηγόρο να το κάνουν. Είναι σκληρό, αλλά έτσι λύνονται οι οικογενειακές διαφορές στη χώρα μας», καταλήγει ο κ. Σπιτάλας.

Φεμινιστικές οργανώσεις αντιδρούν

Η καθιέρωση της κοινής επιμέλειας μετά το διαζύγιο και στην Ελλάδα αντιμετωπίζεται, ωστόσο, με μεγάλο σκεπτικισμό από αρκετές φεμινιστικές κινήσεις. Η αντίδραση, μάλιστα, 26 γυναικείων οργανώσεων, που με ψήφισμά τους ζητούσαν την απόσυρση, του αντίστοιχου νομοσχεδίου το 2008, είχε παίξει καταλυτικό ρόλο στη μη κατάθεσή του προς ψήφιση. «Το ισχύον οικογενειακό δίκαιο είναι από τα πιο προοδευτικά και επιτυχή σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Ορισμένες νομοθετικές συμπληρώσεις, ανταποκρινόμενες σε σύγχρονες κοινωνικές συνθήκες και ανάγκες, πρέπει να γίνουν, όπως η υλοποίηση οικογενειακών δικαστηρίων. Η από κοινού, όμως, άσκηση της γονικής επιμέλειας θα επέφερε επικίνδυνη ανατροπή βασικών αρχών του οικογενειακού δικαίου που εξυπηρετούν το συμφέρον των παιδιών, θα τα στερούσε από το αναγκαίο σταθερό περιβάλλον και θα προκαλούσε βλαβερές για αυτά προστριβές και συχνότερη παρέμβαση των δικαστηρίων. Εξάλλου, δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις των γονέων που δεν εκπληρώνουν τη θεμελιώδη υποχρέωση της καταβολής διατροφής. Κι αυτοί οι ανεύθυνοι γονείς θα έχουν το δικαίωμα να επεμβαίνουν και να ρυθμίζουν σημαντικές πτυχές της ζωής του παιδιού. Δηλαδή, θα γίνουν τα παιδιά πειραματόζωα, για να διαπιστωθεί αν θέλουν οι χωρισμένοι γονείς να ασκήσουν υπεύθυνα τα καθήκοντά τους;» σημειώνει η Τέρψη Λαμπρινοπούλου, γενική γραμματέας του Συνδέσμου για τα Δικαιώματα της Γυναίκας.

Άλλο τα χρήματα, άλλο η επαφή

«Χωρίσαμε με το σύζυγό μου πριν από ένα χρόνο. Όταν μου ζήτησε να υπογράψουμε ένα συμφωνητικό κοινής επιμέλειας του γιου μας—τότε ήταν 6,5 χρόνων—δεν το θεώρησα παράλογο. Δεν θέλαμε το παιδί να στερηθεί κανέναν από τους δύο γονείς. Το ότι εμείς δεν θέλαμε να είμαστε πλέον μαζί, δεν είχε να κάνει με εκείνο. Έτσι, αποφασίσαμε να μένει τη μισή βδομάδα στο σπίτι μου και την άλλη μισή σε εκείνο του πατέρα του (Τρίτη-Πέμπτη και Σαββατοκύριακα), ενώ μοιραστήκαμε τα έξοδα της διατροφής (καταβάλλει ο καθένας 400 ευρώ το μήνα), αλλά και όλη την υπόλοιπη φροντίδα του, την υγεία, την εκπαίδευση, τις εξωσχολικές δραστηριότητες. Μάλιστα, επειδή ξέρω ότι ζει με πολύ λίγα χρήματα, αν ένα μήνα βγάλω 200 ευρώ παραπάνω, του λέω να μου δώσει 200 ευρώ λιγότερα», μας αφηγείται η Ιωάννα.

«Στην αρχή, φοβόμουν ότι το παιδί θα γίνει "μπαλάκι", αλλά τελικά διαπίστωσα ότι ήταν χαρούμενο που ο πατέρας του ήθελε να είναι μαζί του, που δε του έλειπε κανένας από τους δυο μας. Κι εγώ απέκτησα λίγο χρόνο για τον εαυτό μου, να μπορέσω να επανακοινωνικοποιηθώ. Δυστυχώς, πολλές μητέρες, θέλοντας να πληρώσουν τους πρώην συντρόφους τους, χρησιμοποιούν το παιδί και το αποκόπουν από τον πατέρα του, ενώ συναρτούν την καταβολή διατροφής με την επικοινωνία μαζί του. Άλλο τα χρήματα και άλλο η επαφή που πρέπει να έχει ένα παιδί με τον πατέρα του. Είναι απάνθρωπο να δίνει η νομοθεσία την επιμέλεια αποκλειστικά σε έναν από τους δύο γονείς. Όσο δικαίωμα είναι μιας μητέρας να μεγαλώνει ένα παιδί, άλλο τόσο είναι και του πατέρα», καταλήγει.